

KONCEPCE KULTURY

**MĚSTA HAVÍŘOVA
DO ROKU 2010**

č. usn. 536/14/ZM/04

Obsah:

1. VYHODNOCENÍ KONCEPCE KULTURY MĚSTA HAVÍŘOVA ZA OBDOBÍ 1992 – 2003

2. HODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU

2.1 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE MĚSTA HAVÍŘOVA

2.1.1 Městské kulturní středisko Havířov a jeho současný stav

a) Výčet kulturních zařízení MKS Havířov a jejich vybavení

Kulturní dům Petra Bezruče

Kino Radost

Kino Centrum

Kulturní dům Leoše Janáčka

Společenský dům

Letní kino

b) Pořady, programy a kurzy pořádané MKS v současné době

c) Zájmová umělecká činnost - ZUČ

d) Oddělení kurzů

2.1.2 Městská knihovna Havířov

a) Současná situace

b) Pracoviště městské knihovny

c) Činnost, služby, organizační členění

2.2 ODBOR ŠKOLSTVÍ A KULTURY MAGISTRÁTU MĚSTA HAVÍŘOVA

2.2.1 Činnost kultury odboru

2.3 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

2.3.1 Muzeum Těšínska

2.3.1.1 Hlavní směry činnosti Muzea Těšínska

2.3.1.2 Priority

2.3.1.3 Pobočky muzea

Kotulova dřevěnka

Památník životické tragédie

Výstavní síň Musaion

2.3.2 Základní umělecké školství

a) Základní umělecká škola Bohuslava Martinů

b) Základní umělecká škola Leoše Janáčka

2.3.3 Centra volnočasových aktivit

a) Dům dětí a mládeže Havířov

b) Stanice mladých techniků

2.4 OSTATNÍ SUBJEKTY

2.4.1 Polský kulturně-osvětový svaz v České republice

2.4.2 Církevní organizace

2.4.3 Ostatní kulturní aktivity

2.4.4 Neregistrované zájmové aktivity města

3. KONCEPCE KULTURY MĚSTA HAVÍŘOVA DO ROKU 2010

3.1 STANOVENÍ CÍLŮ ROZVOJE KULTURY, VČETNĚ URČENÍ PRIORIT

3.1.1 Stanovení obecných cílů

- a) Podpora tvůrčích kulturních aktivit
- b) Podpora prezentace výsledků kulturních aktivit
- c) Podpora rovnocenného přístupu ke kulturním hodnotám
- d) Podpora kulturní výměny
- e) Podpora péče o hmotné kulturní dědictví
- f) Podpora lokálních kulturních tradic
- g) Podpora kulturních aktivit plnících současně více funkcí a sloužících jako prostředek kultivace člověka

3.1.2 souhrn nutných postupů vedoucích k zajišťování těchto cílů

- a) Sféra institucionální
- b) Sféra ekonomicko – organizační
- c) Sféra metodická

3.2 URČENÍ CÍLŮ VYŽADUJÍCÍCH SPOLUPRÁCI VÍCE ODBORŮ, MĚST A JINÝCH ORGANIZACÍ

3.2.1 Spolupráce kulturních institucí

3.2.2 Spolupráce s jinými zařízeními

3.2.3 Spolupráce s jednotlivými odbory města

3.3 SPECIFIKACE TEMATICKÉHO ZAMĚŘENÍ

3.4. PŘEDPOKLÁDANĚ ZMĚNY PO REALIZACI KONCEPCE

3.5 KONKRÉTNÍ CÍLE

3.5.1 Městské kulturní středisko

3.5.2 Městská knihovna Havířov

3.5.3 Magistrát města Havířova

1. Zrekonstruování stávajících kulturních stánků
2. Pasportizace nemovitých kulturních památek, kulturních památek a uměleckých děl v majetku města Havířova včetně jejich udržování
3. Předkládání informační zprávy RmH o průběhu plnění koncepce kultury za uplynulý rok

4. KONCEPCE ROZVOJE KULTURY ČR - PŘÍLOHA

4.1 ÚVOD

4.2. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

4.2.1 Základní vývojové tendence

4.2.1.1 Právní úprava kultury v ČR

4.2.1.1.1 Definování veličin a ukazatelů použitých pro analýzu, zdroje informací

4.2.1.1.2 Právní formy vybraných kulturních organizací, způsob financování místní kultury

4.2.2 Popis vývojových trendů

4.2.3 Kompetenční vymezení

4.2.4 Vyhodnocení účinnosti stávajícího stavu programů a zásahů

veřejného sektoru
4.2.5 Analýza

1. VYHODNOCENÍ KONCEPCE KULTURY MĚSTA HAVÍŘOVA ZA OBDOBÍ 1992 – 2003

Součástí stávající koncepce kultury byly konkrétní úkoly se stanovenými termíny plnění. Většina těchto úkolů byla splněna, v některých případech se změnila okolnosti.

Zastupitelstvo města Havířova v roce 1992 uložilo následující úkoly:

1) ředitelům řízených kulturních organizací:

- rozpracovávat záměry koncepce do ročních plánů a rozpočtů (T: 1x ročně).

Úkol plněn průběžně.

2) řediteli městského kulturního střediska:

- zpracovat návrh řešení plakátovacích ploch ve městě (T: 31.12.1992).

Úkol splněn. V r.1994 rozmístěno 6 nových plakátovacích modulů. V současné době město disponuje 20 plakátovacími plochami ,z nichž 5 ks je nových a ostatní se připravují k rekonstrukci.

3) předsedovi kulturní komise:

- zpracovávat každoročně požadavky jednotlivých kulturních aktivit mimo rámec řízených organizací vyplývající z koncepce a doporučovat Radě města Havířova priority k řešení (T: 1x ročně).

Úkol průběžně plněn. Kulturní aktivity ve městě jsou mapovány kulturní a letopiseckou komisí RMH a v případě potřeby jsou kulturním subjektům poskytovány dotace z rozpočtu města Havířova na jejich činnost.

- soustřeďovat informace o ohrožených kulturních aktivitách ve městě a předkládat Radě města Havířova návrhy na řešení a ve spolupráci se školskou komisí zmapovat činnost kroužků zájmové a umělecké činnosti na ZŠ (T: úkol stálý).

Úkol průběžně plněn.

Ohrožené kulturní aktivity mapuje kulturní a letopisecká komise RMH. Činnost kroužků byla zmapována OŠK, jejich aktualizace probíhá každoročně. Čtvrtletně odevzdávají ředitelé učilišť a základních, středních škol OŠK výkazy o činnosti mimosportovních kroužků. Odměny vedoucím kroužků ZŠ jsou financovány z výdajové části rozpočtu OŠK a vedoucím havířovských středních škol a učilišť formou poskytování dotací z kapitoly „ostatní dotace a dary“.

- předložit Radě města koncepci využití uvolněných prostor zámečku v Havířově-Šumbarku po vyklizení TSmH (T: 31.12.1992).

Zámek v r. 1996-1997 zadaptován na hotel s restaurací a s reprezentačními prostory a s obřadní síní.

- provádět pravidelně kontrolu plnění záměrů koncepce se stručnou informací Radě města Havířova (T: 1x za 2 roky).

Úkol nesplněn. V prosinci r. 2000 předložila kulturní komise RMH návrh nové koncepce, ten však Rada města Havířova odložila (č.j. 2606/50/20) s usnesením přepracovat. Nová koncepce kultury je předkládána RMH až nyní, z důvodu několika změn ve vedení města Havířova a Městského kulturního střediska, které je stěžejní organizací v oblasti kultury ve městě.

4) náměstkovi primátora pro sociální rozvoj:

- zajistit zpracování stavby centrální budovy městské knihovny do územního plánu města (T: do konce r.1992).

Úkol nevyřešen. Centrální budova Městské knihovny Havířov nebyla zpracována do územního plánu města.

V návrhu usnesení tohoto materiálu byl úkol změněn na vybudování multikulturního centra.

- předložit Radě a Zastupitelstvu města Havířova návrh na úpravu obecně závazné vyhlášky MMH o místních poplatcích a o pronájmech nebytových prostor zařízením, institucím a podnikatelským aktivitám v oblasti kultury ve spolupráci s odborem hospodářského rozvoje (T: 31.12.1992).

Úkol vyřešen jiným způsobem.

Obecně závazná vyhláška o místních poplatcích ze vstupného na kulturní akce platila do 31. 3. 1997. S účinností od 1. 4. 1997 bylo vstupné na kulturní a sportovní akce osvobozeno od poplatků (není ohlašovací povinnost vůči městu).

- vytvořit podmínky pro vznik samostatného muzea ve městě (T: 31 12.1992).

Úkol nevyřešen. Tato dobře míněná myšlenka se ukázala nereálnou. Původním záměrem bylo, že zakladatelem muzea bude stát za účasti města. Tato možnost však nebyla po právní stránce možná. V případě založení muzea, jehož zřizovatelem by byla obec nikoliv stát, veškeré výpůjčky výstavních exponátů by podléhaly zpoplatnění, navíc by musely být po dobu zapůjčení pojištěny.

5) vedoucímu odboru sociálního rozvoje:

- zajistit změnu projektu stavby penzionu v Havířově-Šumbarku za účelem získání adekvátních prostor pro knihovnu. (T: září 1992).

Úkol vyřešen jiným způsobem.

Tento úkol byl splněn rekonstrukcí poboček knihovny na ul. Gen. Svobody č.14 a U Jeslí č. 2 v Havířově – Šumbarku.

- zajistit náhradní prostory pro pobočku Městské knihovny v Havířově - Bludovicích, ul. Selská v některé z budov ZŠ ve spolupráci se školským úřadem a ved. odboru správy školských zařízení (T: září 1993).

Úkol splněn. Pobočka Městské knihovny Havířova přestěhována do budovy PZKO (ul.U Zborůvky) - polský knihovní fond.

- po dohodě s majitelem římskokatolického kostela v Havířově - Prostřední Suchá požádat Ministerstvo kultury ČR o zapsání objektu kostela do seznamu kulturních památek

Úkol nesplněn. Je v kompetenci vlastníka, tj. ŘK církve, případně Památkového ústavu Ostrava, zda požádá o zapsání do ústředního seznamu kulturních památek.

2. HODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU

2.1 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE MĚSTA HAVÍŘOVA

2.1.1 Městské kulturní středisko Havířov a jeho současný stav

Je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je statutární město Havířov. Na základě své Zřizovací listiny zajišťuje veškeré oblasti zájmově-umělecké činnosti, kulturně-výchovnou činnost a oblast mimoškolní výchovy a vzdělávání občanů všech sociálních vrstev, věkových skupin s místní, regionální či celostátní působností.

a) Výčet kulturních zařízení MKS Havířov a jejich vybavenost

Kulturní dům Petra Bezruče

Byl kolaudován v r. 1961 a bez větších oprav a úprav sloužil svému účelu do r. 2001, kdy byl celkově rekonstruován. Po rekonstrukci byl KDPB slavnostně otevřen dne 29. října 2002 (samotná rekonstrukce KDPB stála cca 125 mil. Kč) Součástí kulturního domu je velký a loutkový sál, restaurace, minigalerie. KDPB je zároveň sídlem vedení Městského kulturního střediska Havířov. Autorem kamenné plastiky před kulturním domem je akademický sochař Vladimír Navrátil.

Velký sál (bezbariérový přístup) o kapacitě 555 míst /divadelní představení, koncerty, školní akademie..../.

Loutkový sál o kapacitě 106 míst /malá zájezdová divadla, filmový klub ad./.

K využití je také velký počet **učeben a taneční sál** /kurzy a kroužky - hudební, taneční, jazykové, ruční práce, mažoretky KALA, filatelisté, filumenisté, bridžisté, esperantisté, kaktusáři, numismatikové .../.

Minigalerie Maryčka – nově otevřená minigalerie rozšířila možnost prezentovat výtvarné práce havířovských profesionálních i amatérských výtvarníků a sběratelů.

Kino Radost

Otevřeno v roce 1956.

Kino bylo uzavřeno pro veřejnost dne 30. června 1993 posledním promítáním filmu „Jdi do toho“. Od roku 1993 sloužil objekt ke komerčním účelům a nyní je budova vyprázdněna. V roce 2003 byla budova Ministerstvem kultury ČR prohlášena kulturní památkou. V současné době je zpracovávána dokumentace na celkovou rekonstrukci pro opětovné využití ke kulturně-společenským účelům.

Kino Centrum

Otevřeno v roce 1967.

V současné době nabízí filmová představení se zvukovým systémem DOLBY DIGITAL. Kapacita 536 míst. Kino je řazeno z důvodu špatného provozně technického stavu do II. kategorie. V roce 2003 byly předloženy studie s návrhem na celkovou rekonstrukci objektu na multikino I. kategorie.

Kulturní dům Leoše Janáčka

Otevřen v roce 1987.

Velký sál-kino Úsvit o kapacitě 700 míst /kino, divadelní představení, koncerty, šk akademie.../.

Komorní sál o kapacitě 127 míst /komorní koncerty/ Využívá se také velký počet učeben.

Výstavní síň Viléma Wünscheho – galerie bez stálé expozice a sbírek, prezentuje výtvarné umění v jeho rozmanitých podobách při měsíčních výstavách, vedle renomovaných tvůrců zde dostávají prostor také regionální a mladí autoři, jakož i děti (např. 13 ročníků výstavy „Krásná jako kvítka“, 3 ročníky výstavy „Salon havířovských výtvarníků“, 3 ročníky mezinárodní soutěžní výstavy erotické a galantní tvorby „Triennale exlibris a malé grafiky“...).

V současné době jsou prověřovány objekty Kulturního domu L. Janáčka, Společenského domu, kina Centrum, Letního kina s cílem zjistit, zda odpovídají stavebně-technickým, bezpečnostním a hygienickým platným normám.

Společenský dům

Otevřen v roce 1983.

Nabízí společenský sál s pódium s kapacitou 400 – 570 míst. Konají se zde plesy, jednání zastupitelstva, módní přehlídky, diskotéky a jiné společenské akce. V současné době je nejrepresentativnější budovou ve městě a je zde umístěna pobočka městské knihovny.

Letní kino

Otevřeno v roce 1964.

Nabízí filmová představení v období letních měsíců. Pořádají se zde rockové festivaly (Inkubátor, Horníkov aj.) V minulých letech se zde konaly Hornické slavnosti a různé akce pro děti. Letní kino má kapacitu 1.570 míst.

b) Pořady, programy a kurzy pořádané MKS v současné době:

- **kultura školám** pro MŠ, ZŠ, střední školy / divadla, koncerty, přednášky, protidrogové akce/ - cca 8 – 10 představení v měsíci – kromě letních prázdnin;
- **výstavy** ve Výstavní síni V. Wünscheho a Galerii Maryčka – vždy 2x v měsíci;
- **divadlo pro děti** – sobotní a nedělní odpolední pohádky v loutkovém sále KDPB po celý rok, kromě letních prázdnin, a v restauraci Životice – 1x měsíčně, 4–5x ročně ve velkém sále KDPB, DKLJ;
- **pořádání koncertů vážné hudby** – Cyklus komorních koncertů – koncert 1–2x v měsíci / komorní sály i kostely/ – kromě letních prázdnin;
- **divadelní scéna** - zajištění hostujících divadel z celé ČR a Slovenska – cca 2 představení v měsíci – kromě letních prázdnin;
- **populární pořady** - koncerty kapel, muzikály, zábavné pořady apod. – 1–2x pořady za čtvrt roku – kromě letních prázdnin;
- **filmová představení** v rámci Filmového klubu – filmy náročného diváka – vždy každé úterý mimo letní prázdniny;
- **projekt „FILM A ŠKOLA“** – 1x měsíčně v kině Úsvit – pro studenty SŠ s cílem podat jim v ucelené a propracované formě základní povědomí o dějinách české i světové kinematografie;
- **„PROJEKT 100“** – letos již 10. ročník (filmy náročného diváka) – 2x ročně;
- **„PŘEHLÍDKA FILMŮ NÁROČNÉHO DIVÁKA“** /slovenský, japonský, korejský, španělský, italský atd. film/;
- **filmová představení pro školní družiny** – každé pondělí v měsíci;
- **vědecko-populární přednášky** v loutkovém sále KDPB – 1–2x v měsíci;
- **promenádní koncerty dechových hudeb** – vždy v neděli v měsících červenec – srpen;
- **plesy** (ples MKS a MP, Ples města), karnevaly pro děti – 1–2x ročně, SILVESTR;
- **celoměstské akce** bezplatně přístupné široké veřejnosti / např. Májová veselice, Den dětí,

Mistrovství mažorettek, Promenádní koncerty dechových hudeb, Havířovské hornické slavnosti, Vánoční městečko a další ../ ;

- **festivally** - hudební , divadelní / MINITEATRO, VÁNOČKA /;
- **soutěžní pořady pro školní mládež** /hudební soutěž TALENT od 6 – 25 let, vědomostní soutěž středních škol TURIMATU , výtvarná soutěž GRAFFITI /;
- **taneční soutěže společenského tance** /MKS jako spolupořadatel/ ;
- **kulturní akce s neziskovými organizacemi města** / DDM, SOŠ a SOU, ZŠ, ZUŠ, nadacemi, občanskými sdruženími, apod./talentů a osobnosti města a pod. /;
- **přednášky pro kluby důchodců** – ve spolupráci s Magistrátem města Havířova
- **páteční taneční večery** po starší občany / Společenský dům Havířov a restaurace RADNICE/;
- nedělní **diskotéky** pro mládež.

c) **Zájmově umělecká činnost – ZUČ:**

- **amatérské divadelní soubory** - 8 divadel: Sputnik, Crepácy, Tom a Heft, Skřítek, Fénix, Najdixicht, Suvel Studio Hades, v přípravné fázi je výchovně vzdělávací kurz **dramatického umění a divadlo**;
- **10 zájmových kroužků** - filumenisté, filatelisté, kaktusáři, numismatici, sportovní bridž, esperanto, fotokroužek, klub sběratelů hokejových kartiček, v přípravné fázi je **kroužek fotografických prací**;
- **3 další zájmové soubory** - mažoretky KALA, společenský tanec – FLODUR a FLODURÁČEK.

d) **Oddělení kurzů**

- 7 pohybových kurzů:

pohybová výchova pro děti od 3 – 18 let, cvičení rodičů s dětmi, zdravotní cvičení, cvičení pro seniory, cvičení pro ženy, jóga, tai-chi;

- jazykové kurzy:

výuka anglického jazyka - pro děti, dospělé, anglické konverzace, příprava na certifikát z anglického jazyka, příprava anglického jazyka k maturitě, obchodní angličtina,

výuka německého jazyka - pro děti, dospělé a konverzace,

výuka francouzského jazyka pro dospělé,

výuka italského jazyka pro dospělé,

výuka španělského jazyka - pro děti a dospělé,

výuka ruského jazyka,

kurz latiny;

- odborné a praktické kurzy:

kurz šití pro ženy, kurz šití pro mládež,

technika stříhů,

ruční práce,

výtvarná výchova, kresba a malba,

příprava na střední školy, příprava na vysoké školy;

- hudební kurzy:

výuka hry na klavír , klávesy, kytaru, basovou kytaru, flétnu, klarinet,

výuka sólového zpěvu.

2.1.2 Městská knihovna Havířov

a) Současná situace

Městská knihovna Havířov je příspěvkovou organizací statutárního města Havířov. Existuje od roku 1955 a k 1.1.1991 byla delimitována z Okresní knihovny Karviná. Je veřejnou institucí sloužící občanům a firmám svým knihovním fondem a všemi formami své činnosti. Je přirozeným informačním centrem a v rámci své působnosti plní funkci vzdělávací, výchovnou, informační, relaxační a také sociální. Zajišťuje podmínky k celoživotnímu vzdělávání, samostatnému rozhodování a kulturnímu rozvoji jednotlivců i skupin, zajišťuje přístup k vědě, informacím a uměleckým dílům prostřednictvím svých zdrojů. Je přístupná všem občanům města bez ohledu na rasu, národnost, věk, pohlaví, náboženství, jazyk, sociální postavení a stupeň vzdělání. Jejím základním cílem je zajišťovat zdroje a služby různého druhu a uspokojování jednotlivců a skupin, které se týkají vzdělávání, informací a osobního rozvoje včetně rekreace a volného času. Dalším důležitým posláním je utváření a upevňování návyku čtení u dětí od raného věku.

b) Pracoviště městské knihovny:

- **Havířov-Podlesí, Šrámkova 2**, půjčovna pro děti a dospělé, čítárna a studovna, Internet, oddělení doplňování a zpracování knihovního fondu, sídlo knihovny, budova patří městu a knihovna ji má v nájmu, bezbariérový vstup;
- **Havířov-Město, Dlouhá tř. 19**, půjčovna pro dospělé, Internet, budova patří městu;
- **Havířov-Město, J. Seiferta 8**, půjčovna pro děti a dospělé, budova patří městu;
- **Havířov-Město, Pavlova 2**, oddělení hudby a umění, Internet, budova patří městu, bezbariérový vstup;
- **Havířov-Město, J. Wericha 1**, půjčovna pro děti, studovna, klubovna, Internet, budova patří OKD Správě majetku;
- **Havířov-Šumbark, U Jeslí 2**, půjčovna pro děti a dospělé, Internet, budova patří městu, bezbariérový vstup;
- **Havířov-Šumbark, Gen. Svobody 14**, půjčovna pro děti a dospělé, Internet, budova patří městu a knihovna ji má v nájmu, bezbariérový vstup;
- **Havířov-Bludovice, U Zborůvky 12**, polské oddělení pro děti a dospělé, budova patří PZKO;
- **Havířov-Prostřední Suchá, Dělnická 64**, půjčovna pro děti a dospělé, polské odd. budova patří OKD Správě majetku;
- **Havířov-Dolní Datyně, Občanská 1**, půjčovna pro děti a dospělé, budova patří městu,
- **Havířov-Životice, Padlých hrdinů 47a**, půjčovna pro děti a dospělé, budova patří Muzeu Těšínska, bezbariérový vstup;
- **Havířov-Město, Dlouhá tř.17 -Městské informační centrum**, budova patří městu, bezbariérový vstup.

c) Činnost, služby, organizační členění

Některé z pracovišť byly v posledních letech rekonstruovány nebo přestěhovány do lepších prostor (Havířov – Šumbark ul. U Jeslí a ul. Gen. Svobody, Havířov-Město ul. Seifertova, Havířov-Prostřední Suchá ul. Dělnická).

Knihovna ve svých fondech shromažďuje 200 000 knihovních jednotek (knih, periodik, audiovizuálních dokumentů, hudebnin a elektronických dokumentů).

13 000 tisíc (z toho cca 20% studentů, 25% dětí školního věku) **obyvatel** města různých věkových kategorií a profesí **jsou registrováni uživatelé knihovny**, kteří ji navštíví v průměru 12x ročně (155 000 návštěvníků ročně) a vypůjčí si 650 000 dokumentů různého druhu.

Ročně pořádá knihovna cca 500 akcí kulturně výchovné činnosti – besed, knihovnických lekcí, výstav, koncertů, soutěží a dalších akcí. Ve svých prostorách má 70 studijních míst ve studovnách, 17 počítačů je k dispozici veřejnosti, z toho 14 má připojení k síti Internet. V současné době je 7 pracovišť plně automatizováno-používá pro výpůjční službu knihovní program a veškerá evidence probíhá prostřednictvím skenerů.

Mezi oblíbené akce patří: „Noc s H.Ch. Andersenem“, v rámci narození spisovatele, „hudební večery a vernisáže v hudebním oddělení, Nepište do šuplíku – literární soutěž (poezie a próza) a v měsíci říjnu „Týden knihoven“ – celostátní popularizační akce knihoven a jejich služeb. Klub Severka (ekologické besedy pro mládež i dospělé) sídlí v pobočce na ul. J. Seiferta. Hudební odd. městské knihovny již dlouhá léta pořádá pravidelné výstavy amatérských i profesionálních výtvarníků, besedy se spisovateli. V období letních prázdnin zde pravidelně probíhají výstavy klientů Ústavu sociální péče Havířov. Všechny pobočky knihovny nabízí široké veřejnosti přístup k informacím na Internetu a neziskovým organizacím i bezplatný servis.

Organizační rozdělení knihovny:

- odbor knihovnických služeb (půjčovny pro děti a dospělé, studovna, hudební oddělení) ;
- oddělení doplňování a zpracování knihovního fondu;
- provozně ekonomické oddělení;
- městské informační centrum.

Hlavní oblasti činnosti knihovny:

- mimoškolní výchova a vzdělávání-besedy se spisovateli, přednášky, knihovnické lekce;
- práce s informacemi-knihovna shromažďuje a zpřístupňuje knihy, periodika, hudebniny, audiovizuální média;
- absenční a prezenční půjčování dokumentů, poskytování meziknihovní výpůjční služby,
- donáška knih imobilním občanům, služby pro zdravotně handicapované;
- komorní koncerty, výstavy.

Knihovna od roku 1996 provozuje **Městské informační centrum Havířov (MIC)**, které vzniklo rozhodnutím Rady města Havířova ze dne 1.11.1995 a je umístěno ve Společenském domě Havířov na Dlouhé tř.

V současné době MIC nabízí služby:

- provozuje vlastní databázi firem, služeb a institucí na území města (přes 3.500 subjektů) a zdarma svým návštěvníkům poskytuje základní informace (sídlo, kontakt, druh činnosti) ;
- poskytuje informace včetně předprodeje na kulturní a společenské akce na území města a také např. v Ostravě, Olomouci, Brně, Praze;
- vyhledává dopravní spojení vlakové i autobusové v rámci celé ČR, MHD vybraných měst.

2.2 ODBOR ŠKOLSTVÍ A KULTURY MAGISTRÁTU MĚSTA HAVÍŘOVA

2.2.1 Činnost kultury odboru

Do činnosti kultury spadá:

- spolupráce s Městským kulturním střediskem, Městskou knihovnou a ostatními organizacemi na území města v oblasti kultury;

- práce s kulturní a letopiseckou komisí;
- oblast agendy občanských záležitostí a kultury (gratulace občanům města k 90. a 95. narozeninám a výše, k zlatým svatbám, k narození dítěte);
- koordinace spolupráce neziskových organizací na celoměstských akcích;
- napomáhání neziskovým subjektům při získávání informací pro získání nových finančních zdrojů nutných pro jejich dalších činnost (granty);
- pořádání celoměstských akcí: konference pro neziskový sektor, Den bez úrazů, Běh Terryho Foxe, Květinový den, Ocenění dárců krve, Osłavy Dne učitelů, vyhodnocení nejlepších sportovců města Havířova, Osobnost kultury a Talent, Cenu města Havířova, Pietní shromáždění v Havířově-Životicích a Akademiii III. věku Havířov;
- zajišťování údržby kulturních památek a uměleckých děl na území města Havířova,
- kronika města Havířova
(Zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních a vládní nařízení č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních ukládají povinnost každé obci vést pamětní knihu (kroniku obce). S touto agendou souvisí práce kulturní a letopisecké komise RMH pro získávání podkladů kronikáři města. Originály kronik jsou po 10 letech archivovány v Státním archivu v Karviné. Kopie kronik jsou pro veřejnost uloženy na OŠK a prostřednictvím Městské knihovny Havířov (MIC) jsou průběžně zveřejňovány nové kroniky na Internetu.)
- dotace z rozpočtu města;
- školní kroužky - mimosportovní činnost na školách je podporována městem prostřednictvím financování vedoucích kroužků na školách. Tyto aktivity působí nejen jako doplnění výuky nad rámec školních osnov, ale současně jako prevence dětské kriminality;
- zpracovávání materiálů pro RMH a ZMH.

2.3 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

2.3.1 Muzeum Těšínska

Je regionálních muzeem se sídlem v Českém Těšíně, které je řízené odborem kultury a památkové péče Krajského úřadu Moravskoslezského kraje.

Movité kulturní dědictví vyjádřené sbírkami na území Moravskoslezského kraje je spolu s přírodním a krajinným bohatstvím a nemovitým kulturním dědictvím hodnotou, která ovlivňuje a bude ovlivňovat život občanů regionu. Prostřednictvím movitého a nemovitého kulturního dědictví se z generace na generaci přednášejí duchovní i materiální hodnoty, vytvořené za řadu století. Proto je kulturní dědictví nejen zdrojem poznání, ale i vzdělanosti a kultivovanosti obyvatel.

2.3.1.1 Hlavní směry činnosti Muzea Těšínska

- sbírkotvorná činnost zaměřená na regionální působnost a oborovou specializaci muzea
- ochrana kulturního dědictví;
- využití potenciálu muzea pro plnění vědeckých úkolů či jiných odborných a specializovaných aktivit v zájmu regionu;
- využití sbírek pro vzdělání dětí a mládeže a pro celoživotní vzdělávání občanů, zajištění optimální kvality služeb veřejnosti;
- informační systémy - zvýšit kvalitu a dostupnost informací o sbírkách muzea pro odbornou i laickou veřejnost.

2.3.1.2 Priority

- záchranný sbírkový program hmotné kultury 19. a 20. století;
- dokumentace dějin 20. století;
- specifikace moderních dějin tj. na oblast těžkého průmyslu, sociologický, historický a demografický vývoj;
- sokolské hnutí, spolková činnost;
- první, druhý, třetí odboj, obrana země proti fašismu;
- období dějin 50. let a budování socialismu;
- cíleně získávat fondy pozůstalostí osobností 20. století ve všech oblastech historie a odborně je zpracovávat;
- rozšíření ediční činnosti.

Na území města Havířova MUZEUM TĚŠÍNSKA spravuje 2 stálé expozice a jednu proměnnou výstavní síň.

2.3.1.3 Pobočky muzea

Kotulova dřevěnka

Kulturní památka. Roubená lidová chalupa z roku 1781 s doškovou střechou, větrným mlýnkem a stodolou uprostřed moderní zástavby na západním kraji města představuje lidové bydlení a tradiční zemědělství na Těšínském Slezsku (zahradní areál). Do seznamu kulturní památek je zařazena i stodola a větrná turbína. Muzeum pořádá na Kotulově dřevěnce tyto akce: Vítání jara, Mezinárodní den muzeí, Rok na dřevěnce, Dny evropského dědictví.

Památník životické tragédie

Národní kulturní památka. V sedmdesátých letech bylo v Životicích postaveno muzeum, kde je umístěna expozice Okupace a odboj Těšínského Slezska 1938 až 1945. Zvláštní část je věnována životické tragédii. Stálou expozici doplňují proměnné výstavy (zbraně, problematika druhé světové války, historie Těšínského Slezska, umění).

Výstavní síň Musaion sídlí na Dělnické ul. v Havířově – Městě.

Proměnné výstavy probíhají 3 – 4 krát do roka. Výstavy sledují počáteční vývoj exponátů až po jejich současný stav (např. knihy v minulosti a dnes).

2.3.2 Základní umělecké školství

Na území města působí dvě státní základní umělecké školy, jejichž zřizovatelem je Moravskoslezský kraj. Školy poskytují základy uměleckého vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech a připravují pro studium učebních a studijních oborů ve středních školách uměleckého zaměření a v konzervatoři i na vysokých školách tohoto typu. V jednotlivých oborech se výuka organizuje formou individuálního, skupinového a kolektivního vyučování. V rámci vyhledávání a podchycení nadaných dětí zajišťuje hudební průzkumy v MŠ a ZŠ.

Obě základní umělecké školy dosahují ve svých oborech vynikajících výsledků a programově doplňují akce Městského kulturního střediska v Havířově (Havířovské hornické slavnosti, Koncert k založení města Havířova, oslavy Dne učitelů a další.) Veřejná činnost ZUŠ patří neoddelitelně ke kulturnímu životu ve městě.

a) **Základní umělecká škola Bohuslava Martinů** sídlí ve 4 budovách (2 na ul. Na Schodech, Sadová a A. Jiráskova ul.). Nabízí výuku v hudebních, tanečních a výtvarných oborech.

Moderní renovovaný koncertní sál školy s kapacitou 120 míst a výstavní Galerie umožňují dostatečné zapojení žáků a učitelů do uměleckých aktivit školy. V letošním roce probíhá výuka 1050 žáků, z toho 610 v hudebním oboru a 90 žáků v tanečním oboru a 350 na oboru výtvarném. ZUŠ je držitelkou mnoha cenných umístění (soutěží MŠMT ČR). Úspěchy zaznamenává i v mezinárodních a národních soutěžích.

b) **Základní umělecká škola Leoše Janáčka** (ul. J. Vrchlického) působí taktéž mimo hudební a taneční obory i obor literárně-dramatický. Škola vlastní velký moderní sál s kapacitou 244 míst a komorní sál s 80 místy, ve kterých pravidelně škola pořádá absolventské koncerty, koncerty pro veřejnost, divadelní představení, akce pro havířovské školy. V letošním roce probíhá výuka celkem 684 žáků.

2.3.3 Centra volnočasových aktivit

Jsou zřízeny Moravskoslezským krajem. Hlavní náplní těchto organizací je poskytovat mimoškolní činnost pro havířovské děti a mládež.

a) **Dům dětí a mládeže Havířov** (ul. Na Nábřeží)

Zaměřuje svou činnost na neorganizovanou mládež pravidelnou činností a formou spontánních celoměstských akcí.

1. Pravidelná činnost v kulturní oblasti zahrnuje (605 žáků ve všech oblastech činnosti):
 - kroužky (výtvarný, taneční, moderního tance, break-dance) ;
 - výstavy (výtvarné a ručních prací);
 - pečení perníčků.
2. Příležitostná činnost formou akcí:
 - Dívka roku, Přírodovědná stezka (Den Země), Model Úlet, Bambiriáda, Děň dětí a základní postupová soutěžní kola pro ZŠ (11 akcí pro 1088 osob) včetně výtvarných a recitačních soutěží.
3. Prázdninová činnost: jarní a letní tábory, příměstské tábory (celkem 13 táborů pro 428 dětí).
4. Spolupráce s MKS Havířov, OŠK MMH na celoměstských akcích s Dětským parlamentem Havířov.
5. Volnočasové aktivity: herna pro veřejnost (2109 dětí).

Sál s kapacitou 150 míst využívají i havířovská občanská sdružení pro svou činnost.

b) **Stanice mladých techniků** (ul. Kudeřkové, pavilon ZŠ)

Zaměřuje svou činnost na neorganizovanou mládež pravidelnou činností. SMT již podniká kroky k přípravě programu „Otevřeného klubu mladých s programovou nabídkou“ pro návštěvníky ve věku od 14 – 26 let.

1. Pravidelná zájmová činnost: v kulturní oblasti (650 žáků ve všech oblastech činnosti):
 - kroužky keramiky a rukodělné, výtvarné, počítačové animace, hry na kytaru,
 - Dílna uměleckých řemesel, mažoretky, moderní tanec;
 - folklorní soubor VONIČKA, SEMIKRÁSKY (přípravka pro Voničku) ;
2. Prázdninová činnost:
 - letní odborná soustředění (5 táborů pro 300 dětí).
3. Spolupráce s Městským kulturním střediskem, OŠK MMH.

Sál s kapacitou 100 míst.

2.4 OSTATNÍ SUBJEKTY

Na území města působí mnoho občanských sdružení, obecně prospěšných společností apod. různorodého zaměření, které bezprostřední občanskou aktivitou vhodně doplňují kulturní a společenský život města. Tyto organizace jsou financovány z různých zdrojů, avšak jak se obecně tyto zdroje snižují, stále více se obracejí na město o pomoc při financování své činnosti. Finanční příspěvky pro kulturní subjekty jsou poskytovány z kapitoly „ostatní dotace a dary“ dle podmínek stanovených v Zásadách o poskytování dotací a grantů z rozpočtu města Havířova č. usn. 427/10/ZM/04.

Z ostatních kulturních neziskových subjektů předložila svůj návrh koncepce kultury pouze MS PZKO.

2.4.1 Polský kulturně-osvětový svaz v České republice - Místní skupina PZKO v Havířově - Bludovicích

Na území města Havířov působí sedm skupin. Tyto skupiny sdružují kolem 1150 členů. Skupiny vznikaly koncem 40. let minulého století. PZKO pořádá od r. 1994 vždy na podzim celoměstskou akci „Setkání s kulturou“. Akci navštěvují milovníci hudby, zpěvu, tance a folklóru a také školní mládež, která má vstup volný. V rámci této kulturní akce vystupují pěvecké i taneční soubory nejen z naší republiky, ale i ze zahraničí. Cílem akce je propagovat národní a národnostní kulturní dědictví.

Priority

- pokračovat v tradici „Setkání s kulturou“ ;
- na úrovni skupin PZKO nadále rozvíjet činnost klubů důchodců a klubů žen;
- zapojit širší veřejnost do kulturních akcí pořádaných PZKO (plesy, Bludovice dožínky) ;
- účastnit se akcí pořádaných Hlavním výborem PZKO, Městským kulturním střediskem Havířov a Magistrátem města Havířova.

2.4.2 Církevní organizace

Významný podíl na volnočasových aktivitách mají i jednotlivé církve působící v Havířově. Svou činnost vyvíjejí ve svých střediscích i na základních školách jako kluby.

Mezi nejvýznamnější patří Církevní středisko mládeže sv. Jana Bosca, jež nabízí dětem a mládeži celoroční možnost, jak trávit volný čas ve svých střediscích v Havířově-Městě a Sdružení laiků sv. Don Boska v Havířově – Šumbarku. Zájemci mohou využít nabídky velkého množství kroužků.

Při Apoštolské církvi působí dvě občanská sdružení:

- Veselé rukavice, které se specializuje na výrobu loutek, pořádá loutková představení pro veřejnost i celorepublikové semináře;
- občanské sdružení ZIP (Zábava, Informace, Poradenství) provozuje havířovský internetový portál www.studna.com. Tato občanská sdružení spolupracují s Armádou spásy a Evangelikální společenství křesťanů na kulturní akci pro romské děti „Vánoční zpívání“.

2.4.3 Ostatní kulturní aktivity

Mimo tyto výše uvedené organizace působí v kulturní oblasti další subjekty (občanská sdružení, agentury, fyzické osoby...), kterým Havířov přispívá na činnost formou dotací z rozpočtu města.

Přehled některých kulturních aktivit podporovaných městem Havířov:

a) taneční oblast

- společenský tanec a mažoretky TANEČNÍHO KLUBU ANDRIA, scénický tanec TANEČNÍ ŠKOLY HORIZONTY paní J. Jelínkové; mažoretky VARIACE paní E. Chwistkové;

b) hudební oblast

- soutěžní přehlídka amatérských hudebních souborů LÍHEŇ p. L. Slowika, hudební produkce v Jazz klubu pana J. Bořuty (vystoupení profesionálních a amatérských zpěváků a skupin), hudební festival HORNÍKOV Divadelního klubu Liskanec, podpora činnosti dechového orchestru AZEŤANKA pana R. Fabíka, podpora lidového umění Nadačního fondu Patrimonium (folklorní soubor VONIČKA) ;

c) rozvoj kulturních aktivit (komponované pořady, soutěže, symposia)

- hudebně společenské večery s kvalitním programem občanského sdružení PRESENT –ART, soutěžní přehlídka divadel pro děti MINITEATRO agentury pana J. Tibitanzla, soutěž krásy MISS RENETA Klubu přátel školy Kpt. Jasioka, soutěžní přehlídka mladých módních tvůrců MODEL ÚLET Domu dětí a mládeže Havířova, ESOTERICKÝ FESTIVAL pana D. Starzycného, K-MODE ROZMARY SHOW SOŠ a SOU obchodu a služeb, Havířov –Pr. Suchá, MEZINÁRODNÍ KAMENNÉ SYMPOZIUM LANDEK Občanského sdružení pro činnost kamenných sympozii a další...

d) oblast výtvarného umění

- mezinárodní soutěž dětské grafiky KRÁSNÁ JAKO KVÍTKA o. s. TRANOSCIUS, mezinárodní sochařské sympozium LÍPA HAVÍŘOV ZUŠ B. Martinů.

Kulturní dění ve městě doplňují i soukromé subjekty, např. hudební agentura AG-ART D. Zbavitele, soukromá galerie SPIRÁLA.

2.4.4 Neregistrované zájmové aktivity našeho města

Specifické pro havířovskou kulturu jsou dvě originální zájmové aktivity:

a) „**Havířovská filmová společnost**“ – mladí nadšenci pro výrobu amatérských filmů, jejichž hlavním motorem je „Osobnost kultury“ pan David Vágner.

Přehled filmů v letech 2001 - 2004.

ŽIVOT BĚŽCE 2	návštěvnost 2 794 osob	včetně havířovských žáků
KŘÍŽ	4 228	včetně havířovských žáků
ON	527	horor
SKUTEČNÉ MLÁDÍ	6 038	včetně havířovských žáků

Všechny filmy byly natočeny za finančního přispění MKS Havířov a poslední film byl dotován i z kapitoly „ostatní dotace a dary“.

- b) **Kruh přátel Havířova** - pracuje od roku 1991 , zájemci o tuto aktivitu se scházejí v pobočce Muzea Těšínska na ul. Dělnické v Havířově. Kruh přátel Havířova sdružuje 25 stálých zájemců nejrůznějších profesí. Hlavní náplní jejich činnosti je prohloubení kulturních znalostí, přednáškové činnosti a podpora výstavnictví. Členové kruhu věnují pozornost významným událostem historie a současnosti Těšínska.
- c) **Ochotnické divadlo BUKOS** - jedna z dalších originálních aktivit ve městě v podání především havířovských učitelů.
- d) **Hudební soubory, skupiny** - U5, Dante, Small Brass Band, 4 dohody, Kostrakola, Pivosaurus a další.

3. KONCEPCE KULTURY MĚSTA HAVÍŘOVA DO ROKU 2010

Město Havířov může v praxi přispívat k rozvoji kultury na svém území dvěma základními formami. Prostřednictvím činností jím zřizovaných organizací přímo vytváří, chrání a distribuuje kulturní hodnoty. Druhou formou tvorby podmínek pro rozvoj kultury je přímé i nepřímé ovlivňování aktivit jiných subjektů, které vyvíjejí své činnosti v oblasti kultury na území města Havířova.

Předložená Koncepce rozvoje kultury města Havířova analyzuje současný stav kultury ve městě, vymezuje základní cíle jejich rozvoje ve střednědobém horizontu a stanoví odpovídající postupy vedoucí k naplnění těchto cílů.

3.1 STANOVENÍ CÍLŮ ROZVOJE KULTURY, VČETNĚ URČENÍ PRIORITY

3.1.1 Stanovení obecných cílů

a) Podpora tvůrčích kulturních aktivit

tj. podílet se na tvorbě podmínek pro realizaci profesionálních a neprofesionálních uměleckých aktivit a dalších typů profesionálních a zájmových tvůrčích činností v oblasti kultury (jako je např. tvorba různých forem expozic, badatelská, vědecká či popularizační činnost).

b) Podpora prezentace výsledků kulturních aktivit

tj. podíl na vytváření vhodných podmínek pro uskutečňování různých forem distribuce kulturní tvorby, jak ve sféře místní kultury, tak i formami spojenými s moderními prostředky šíření informací, včetně napomáhání při prezentaci nejlepších výsledků profesionálních i neprofesionálních kulturních aktivit.

c) Podpora rovnocenného přístupu ke kulturním hodnotám

tj. přispívat k vytváření takových podmínek, aby v možnosti kontaktu s kulturními hodnotami nebyly některé skupiny populace (např. sociálně slabší skupiny, národnostní a kulturní menšiny, handicapovaní občané, děti a mládež, staří lidé) znevýhodňovány a podílet se na eliminaci případných nepříznivých faktorů.

d) Podpora kulturní výměny

tj. podílet se na vytváření podmínek pro poznávání kultury jiných zemí a jiných regionů a na vytváření podmínek pro prezentaci a propagaci kultury města v jiných zemích a regionech.

e) Podpora péče o hmotné kulturní dědictví

tj. přispívat k soustředování a uchovávání různých kulturních hodnot movitého charakteru.

f) Podpora lokálních kulturních tradic

tj. přednostně podporovat takové kulturní činnosti, které přispívají k uchovávání a prezentaci projevů tradiční lidové kultury, k ožívování starých a vytváření nových tradic, k vnímání lokálních kulturních zvláštností a odlišností.

g) Podpora kulturních aktivit plnících současně více funkcí a sloužících jako prostředek kultivace člověka

tj. přednostně podporovat takové kulturní činnosti, které mohou vedle uspokojování kulturních potřeb a zájmů současně sloužit i jako prostředek uspokojování potřeb a zájmů i v jiných oblastech lidského života a přispívat k utváření pozitivních způsobů jednání lidí (mohou např. přispívat k prohloubení komunikace mezi lidmi, k tvorbě aktivního způsobu života, k pocitu sounáležitosti s místem a regionem, jako prevence kriminality atd.) se zaměřením na takové kulturní činnosti, které mají výrazný výchovný a vzdělávací charakter.

3.1.2 Souhrn nutných postupů vedoucích k zajišťování těchto cílů

Proto, aby mohly být uvedené záměry realizovány, se jeví jako nezbytné vytvořit základní předpoklady ve sféře institucionální, organizačně - ekonomické a metodické:

a) Sféra institucionální

Usilovat o propojení činnosti kulturních institucí různých zřizovatelů s lokálními a regionálními potřebami pod vedením organizací v oblasti kultury zřízených městem.

Podporovat činnost a vznik různých forem občanských aktivit (občanská sdružení, veřejně prospěšné organizace.) usilujících v oblasti kultury o propojení kulturních činností s lokálními a regionálními zájmy.

b) Sféra ekonomicko - organizační

O dosažení deklarovaných cílů bude město usilovat v organizačně ekonomické sféře ve vztahu ke svým vlastním organizacím především formou následujících opatření:

- nabídkou různých forem slev pro vybrané typy služeb a pro různé skupiny obyvatel
- vytvářením finančních fondů na podporu různých stránek činností institucí, které zřizuje (např. nákupní fond, grantový fond)
- vytvářením dle možností grantového systému na podporu vybraných kulturních aktivit (formou věcně zaměřených programů)

c) Sféra metodická

Metodické působení je chápáno jako pomoc města a jeho organizací jiným subjektům v oblasti kultury především ve sféře odborné, informační a poradenské.

3.2 URČENÍ CÍLŮ VYŽADUJÍCÍCH SPOLUPRÁCI VÍCE ODBORŮ, MĚST A JINÝCH ORGANIZACÍ

Řady stanovených cílů je možné dosáhnout pouze v součinnosti více odborů města a řady jiných organizací :

3.2.1 Spolupráce kulturních institucí

Zřizovací listiny všem těmto organizacím ukládají uskutečňovat výchovné, vzdělávací a popularizační působení zaměřené na veřejnost v jednotlivých oblastech.

3.2.2 Spolupráce s jinými zařízeními

Realizace kulturních aktivit má rozličné formy. Na jejich zajišťování se výrazně podílejí i některé jiné organizace zřizované městem mimo odvětví kultury, působící především v resortu školství. Jedná se zvláště o domy dětí a mládeže a síť škol umění.

Bez vytvoření systému spolupráce kulturních zařízení s jednotlivými školami, především v oblasti podpory tvůrčích kulturních aktivit a prezentace jejich výsledků, nemůže být využit potenciál všech organizací zřizovaných městem a působících v oblasti kultury úplně.

3.2.3 Spolupráce s jednotlivými odbory města

Oblast kultury neposkytuje pouze možnosti pro uspokojování kulturních potřeb a zájmů občanů města, ale plní celou řadu dalších funkcí a dotýká se různými stránkami svých činností kompetence některých dalších odborů města. Jedná se především o :

- a) Odbor školství a kultury
- b) Odbor strategického rozvoje
- c) Odbor životního prostředí
- d) Odbor sociálních věcí
- e) Odbor vnitřních věcí

3.3 SPECIFIKACE TEMATICKÉHO ZAMĚŘENÍ

Všechny vytýčené cíle jsou realizovány v rámci činnosti kulturních organizací města. Mimo to pro dosažení vytýčených cílů v oblasti kultury lze realizovat i některé speciální programy. Bez ohledu na to, jestli se jednotlivé programy dotýkají svým zaměřením organizací zřizovaných městem nebo jsou přímo určeny na podporu činnosti i jiným subjektům působícím v oblasti kultury, promítne se jejich realizace ve vztahu k veřejnosti ve zlepšení podmínek pro realizaci kulturních aktivit i ve zkvalitnění realizovaných činností v oblasti kultury.

Ve svém úhrnu představují tyto programy vedle činnosti kulturních organizací zřizovaných městem základní prostředek tvorby podmínek pro rozvoj kultury v Havířově a konkretizují obsahové zaměření dlouhodobě realizovaných činností v oblasti kultury.

PŘEHLED PROGRAMŮ :

Program č. 1

Výstavnictví (podpora společných výstavních činností kulturních organizací)

Program č. 2

Podpora drobných kulturních aktivit (specifikace tématického zaměření)

Program č. 3

Podpora rozsáhlých kulturních projektů (roční specifikace obsahového zaměření)

Program č. 4.

Kultura pro všechny (bezplatný přístup do kulturních zařízení při významných příležitostech)

Program č. 5

Mládež, děti, kultura (Vytvoření speciální nabídky akcí kulturních zařízení pro školy, včetně možnosti prezentace výsledků kulturních aktivit dětí a mládeže. Vzbudit zájem dětí a mládeže o kulturu, umožnit uplatnění amatérských uměleckých souborů dětí a mládeže, podpořit distribuci kulturních hodnot sloužících ke kultivaci lidské osobnosti.)

Program č. 6

Kultura a informace (Vytvoření veřejně informačního systému z oblasti kultury v rámci webových stránek města obsahujícího informace o subjektech působících v oblasti kultury, kulturních akcích, možných finančních zdrojích, kulturních památkách, aktuálních problémech.)

Program č. 7

Fond na obnovu kulturních zařízení (Poskytovat příspěvky určené na obnovu kulturních zařízení podle tématického určení v daném roce. Vytvoření vícezdrojového financování obnovy objektů -vlastník, kraj.)

Přehled uvedených programů není definitivní. Lze jej postupně doplnit i o programy z dalších oblastí kulturních aktivit, především o programy zaměřené na oblast kulturní výměny a programy zaměřené na spolupráci s významnými subjekty působícími v rámci města i mimo něj v oblasti kultury.

Všechny programy mají charakter dlouhodobé činnosti, některé lze změnou tématického zaměření podporovaných aktivit každoročně modifikovat.

3.4 PŘEDPOKLÁDANÉ ZMĚNY PO REALIZACI KONCEPCE

Realizace koncepce nepředpokládá mimořádná legislativní nebo jiná opatření, jejím uskutečňováním dojde k předpokládaným změnám:

- a) Vytvoření systému propojení činnosti všech zařízení města působících v oblasti kultury.
- b) Zlepšení materiálních podmínek činnosti zařízení města působících v oblasti kultury.
- c) Rozvíjení systému koordinovaných a vzájemně propojených činností v oblasti muzejnictví a knihovnictví, bez ohledu na charakter zřizovatelů jednotlivých organizací
- d) Prohloubení zájmu o historii a kulturní tradice regionu.
- e) Navýšení počtu návštěvníků kulturních pořadů.
- f) Působení jednotlivých programů se projeví ve větším stupni koordinace činnosti a spolupráce mezi jednotlivými subjekty působícími v oblasti kultury a k celkovému zvýšení efektivity činnosti v oblasti kultur
- g) Zvýšení nabídky a zlepšení kvality příležitostí k diváckému a posluchačskému vyžití v oblasti kultury.
- h) Zvýšení počtu subjektů pravidelně realizujících zájmové aktivity v oblasti kultury .
- ch) Zvýšení možnosti kulturního vyžití mimo kulturní centra.
- i) Pozitivní posuny v názorech veřejnosti na důležitost kultury a kulturních památek v životě společnosti a člověka.

3.5 KONKRÉTNÍ CÍLE

3.5.1 Městské kulturní středisko

Hlavní cíle

- a) Centrální řízení kulturně-společenského života ve městě – „kultura pro všechny“.
- b) Začlenění osob se zdravotním postižením do aktivního kulturně-společenského života.
- c) Spolupodílení se na tvorbě kulturních programů, rozšíření spolupráce /s ostatními subjekty v oblasti kultury/.
- d) Aktivní účast hudebních talentů města na koncertech profesionální úrovně.
- e) Podpora činnosti národnostních menšin.
- f) Zpřístupnění profesionální kultury /divadlo, film, hudba, tanec .../.
- g) Zvyšování úrovně propagace kulturně-společenských aktivit.
- h) Prezentace místní profi umělecké sféry.
- ch) Prezentace místní amatérské sféry.
- i) Rozvoj ZUČ nejširších vrstev obyvatelstva.
- j) Postupné kvalitativní zvyšování úrovně objektů kultury.
- k) Veškerá činnost organizace vyplývající z programů Koncepce rozvoje kultury, kulturní politiky ČR.

3.5.2 Městská knihovna Havířov

Hlavní cíle

a) Knihovní fond

- průběžně doplňovat informační zdroje všech druhů od klasických knih až po nejmodernější informační technologie (např. DVD), za tímto účelem zajistit odpovídající počet finančních prostředků na nákup KF a důsledně zajišťovat jeho zpracování, uchování a zpřístupňování veřejnosti;
- práce s mládeží a využití volného času dětí a mládeže, nadále pokračovat ve snaze rozvíjet a upevňovat návyk čtení u dětí a mládeže, za tímto účelem rozvíjet individuální i kolektivní práci se čtenářem, zejména knihovnické lekce knihovnicko-informační gramotnost pro všechny věkové skupiny, besedy pro děti a mládež;
- literární pořady o knihách a autorech, setkání se spisovateli, literární a vědomostní soutěže (vše z vlastních zdrojů) ;
- ve větší míře rozvíjet v knihovnách klubovou činnost;
- vytvářet předpoklady pro volnočasové aktivity dětí – čtení , výtvarné dílny, přístup k Internetu, možnost použití počítače pro zábavu i poučení.

b) Zpřístupnění kultury znevýhodněným osobám

- pokračovat v budování bezbariérových přístupů do všech knihoven na území města;
- pokračovat v donášce knih a ostatních inf. zdrojů imobilním osobám;
- pokračovat v budování fondů mg. kazet pro nevidomé a slabozraké v odd. hudby a umění na ul. Pavlovova;
- spolupracovat se svazy postižených, reagovat na jejich podněty a připomínky.

c) Zajištění přístupu občanů k informacím

- vytvářet podmínky pro zajištění svobodného přístupu všech občanů k informacím ze všech oblastí lidského života a vědění;
- rozšiřovat možnosti přístupu občanů a především dětí k Internetu;
- shromažďovat nejrozličnější informace, zpracovávat a zpřístupňovat je ve všech odděleních a pobočkách, při jejich získávání spolupracovat s orgány samosprávy a státní správy;
- shromažďovat, zpracovávat a zpřístupňovat literaturu a informace týkající se regionu.

d) Ostatní

- na Internetu vystavovat průběžně nové kroniky města Havířova;
- na Internetu zveřejňovat databázi nemovitých kulturních památek, kulturních památek a uměleckých děl na území města Havířova;
- udržovat aktuální www stránky knihovny a informačního centra.

e) Prostorové zabezpečení

Prioritou je výstavba nové centrální budovy knihovny ve spolupráci se vzdělávacími institucemi, školícími středisky, neziskovými organizacemi tak, aby mohlo vzniknout multikulturní obecně vzdělávací centrum, které bude obsahovat Internetovou kavárnu, přednáškovou místnost, knihovnu, prostory pro menšiny, uprchlíky a cizince žijící ve městě a jeho okolí, prostory pro nadace a neziskové organizace.

Současné sídlo knihovny na Šrámkové ul. bylo dokončeno v roce 1970 jako provizorium změnou projektu původní Osvětové besedy. Nyní již tato budova neumožňuje svou kapacitou další rozšiřování poskytovaných služeb. O nové centrální knihovně se jedná od roku 1984, kdy byla zpracována první studie.

Knihovny v dalších městských čtvrtích zůstanou zachovány (Bludovice, Životice, Prostřední Suchá, Šumbark, Dolní Datyně), neboť v uvedených lokalitách je knihovna často jedním z mála kulturních zařízení a dětská oddělení vždy také slouží dětem základních škol umístěných v jejím okolí.

3.5.3 Magistrát města Havířova

3.5.3.1 Zrekonstruování stávajících kulturních stánků

V rámci rozpočtu města Havířova zajistit tyto investiční akce:

a) Rekonstrukci kulturní památky – objektu kina RADOST

T: zpracování projektové dokumentace 2004

T: zahájení rekonstrukce na základě plánu investičních akcí schváleného ZMH v návaznosti na schválený rozpočtový výhled

Z: náměstek primátorky hospodářský rozvoj

Z: náměstek primátorky pro ekonomiku a správu majetku

b) Rekonstrukci kina CENTRUM na multikino I. kategorie

T: zpracování studie a projektové dokumentace v r. 2004

T: zahájení rekonstrukce v r. 2004 (fasáda, střecha)

T: pokračování rekonstrukce na základě plánu investičních akcí schváleného ZMH v návaznosti na schválený rozpočtový výhled

Z: náměstek primátorky pro hospodářský rozvoj

Z: náměstek primátorky pro ekonomiku a správu majetku

c) Vybudování multikulturního obecně vzdělávacího centra

/internetová kavárna, sdružování národnostních menšin, knihovny, přednáškové centrum, vzdělávací činnost, činnost nadační, neziskové organizace,.../

T: příprava a vstupní jednání v r. 2004

Z: náměstek pro sociální rozvoj

T: zahájení zpracování projektové dokumentace v r. 2005
(za podmínky získání podmínky grantu ze státní dotace nebo z EU)

Z: náměstek pro hospodářský rozvoj

T: pokračování rekonstrukce na základě plánu investičních akcí schváleného ZMH v návaznosti na schválený rozpočtový výhled za spolufinancování ze státního rozpočtu event. ze zdrojů EU

Z: náměstek primátorky pro ekonomiku a správu majetku

d) Rekonstrukce Letního kina včetně zastřešení (v rámci vybudování areálu volného času)

T: bude řešena v komplexu Areálu volného času na základě plánu i investičních akcí schváleného ZMH v návaznosti na schválený rozpočtový výhled

Z: náměstek primátorky pro hospodářský rozvoj

Z: náměstek primátorky pro ekonomiku a správu majetku

3.5.3.2 Pasportizace nemovitých kulturních památek, kulturních památek a uměleckých děl v majetku města Havířova včetně jejich udržování

a) postupně prověřovat majetkoprávní vztahy k uměleckým dílům umístěným na volném prostranství;

b) prostřednictvím Informačního centra města Havířova informovat veřejnost o nemovitých kulturních památkách, kulturních památkách a uměleckých dílech v majetku města,

c) zabezpečovat údržbu nemovitých kulturních památek, kulturních památek a uměleckých děl v majetku města;

e) trvale vést a doplňovat pasportizaci nemovitých kulturních památek, kulturních památek a uměleckých děl v majetku města;

g) trvale vést přehled o nemovitých kulturních památkách, kulturních památkách a uměleckých dělech, které nejsou v majetku města.

T: průběžně

Z: Magistrát města Havířova

3.5.3.3 Předkládat informační zprávu RMH o průběhu plnění koncepce kultury za uplynulý rok

T: každoročně

Z: náměstek pro sociální rozvoj

4. KONCEPCE ROZVOJE KULTURY ČR

4.1.Úvod

Kultura představuje nezastupitelný způsob tvorby, ochrany a předávání kulturního dědictví. Vytváří tak základ duchovního bohatství každého společenství, bohatství, bez kterého nelze vytvořit prosperující společnost. Povinnost vytvářet podmínky pro rozvoj kultury a památkové péče, která představuje specifickou formu ochrany hmotného kulturního dědictví, je přímo zakotvena v zákoně o krajích č. 129/2000 Sb. Náklady spojené s rozvojem kultury mají charakter smysluplné investice, nezbytné pro rozvoj kraje jako celku, která je stejně důležitá, jako jsou obdobné snahy o rozvoj v oblasti školství, ekologie, zdravotnictví, dopravy nebo podnikání.

Předložená Koncepce rozvoje kultury ČR analyzuje současný stav kultury, vymezuje základní cíle jejich rozvoje ve střednědobém horizontu a stanoví odpovídající postupy vedoucí k naplnění těchto cílů.

Podle usnesení vlády ČR ze dne 8. ledna č.8 o Plánu legislativních prací vlády na rok 2003 byl předložen návrh věcného záměru zákona o veřejné podpoře kultury a o změně některých zákonů.

Návrh věcného záměru zákona vychází z poznání, že kultura významně přispívá k civilizační konkurenceschopnosti každého společenství a její oprávněné požadavky proto nemohou být podřazovány oprávněným požadavkům jiných resortů. Smysl její podpory z veřejných zdrojů není proto veden snahou o zajištění prosperity kultury samé, ale snahou o zajištění prosperity společnosti. Význam kultury totiž nespočívá v uchovávání kulturního dědictví či v existenci umělecké tvorby, ale v tom, jaké informace a poznatky o světě i o nás samých jsou prostřednictvím kulturního dědictví a umělecké tvorby získávány, a ty pak přispívají k oné civilizační konkurenceschopnosti tím, že podporují kreativitu společnosti. Schopnosti a nadání jedince považuje vláda ČR za největší bohatství společnosti /viz usnesení vlády ze dne 7.dubna 2003 č. 344/. Ve stále silnější konkurenci států se zřejmou výhodou stává tvořivost jejich obyvatel. Takto chápány jsou investice do kultury zcela jednoznačně investicemi prorůstovými, podobně jako investice do školství, vědy či životního prostředí. Zvláštní postavení kultury respektuje i Evropská unie. Článek 151 Amsterodamské smlouvy v odst. 1 uvádí, že „Společenství přispívá k rozkvětu kultur členských států a přitom respektuje jejich národní a regionální rozmanitost a zároveň zdůrazňuje společné kulturní dědictví“.

Národní kultury jsou základem tvůrčí myšlenkové diversity Evropy a v tomto směru je naše svébytná kultura vkladem do společného bohatství Evropské unie. Současně je národní kultura nejhlubší součástí občanské identity občanů České republiky. Zatímco šíření některých uměleckých projevů nebrzdí žádné bariéry /dokladem je světově uznávaná česká hudba/, národní umění používající jako základ český jazyk je z povahy věci vázáno na veřejnou podporu.

V programovém prohlášení se vláda zavázala realizovat kulturní politiku, mimo jiné tím, že připraví zákonnou úpravu podpory kultury, která založí vícezdrojové a víceleté

financování kulturních projektů a vytvoří model veřejnoprávní instituce v kultuře. Stejně se vláda vyjádřila v citovaném usnesení vlády o Prohlášení vlády o podpoře kultury.

Tento závazek navazuje na Kulturní politiku, schválenou usnesením vlády ze dne 10. ledna 2001 č.40 o aktualizaci Strategie účinnější státní podpory kultury /kulturní politiky/.

Připomínáme některé teze Kulturní politiky ČR.

- **Definovat v právním řádu veřejné služby státu v oblasti kultury** jako zákonné zmocnění státu zabezpečovat kulturní služby jako služby veřejně prospěšné.
- **Předkládat kulturní politiku veřejné správy a zvýšit informovanost občanů o činnosti veřejných orgánů**
Vláda má za klíčovou rovněž informovanost občanů o stavu kultury a výdajích veřejných rozpočtů. Proto bude pravidelně vyhlášovat vládní kulturní politiku. Stejný postup vláda doporučuje krajům a městům.
- **Posílit kooperativní a víceleté financování kulturních činností a projektů z veřejných rozpočtů**
- **Změnou právních předpisů podpořit zvýšení podílu samofinancování kulturních institucí z příjmů z vedlejších činností a účelného využívání svěřeného majetku**
- **Navrhnout právní úpravu postavení kulturních institucí v souvislosti s reformou veřejné správy**

Se vstupem České republiky do Evropské unie souvisí nejen harmonizace právních předpisů vztahujících se na oblast kultury a jejich důsledné provádění, ale i úkol zaujmout srovnatelné postavení v ekonomické podpoře kultury státem. Proto je cílem ministerstva kultury, aby přímé výdaje státního rozpočtu na kulturu k datu vstupu České republiky do Evropské unie dosáhly úrovně těchto výdajů ve srovnatelných členských zemích ES. Obdobně se vláda zavázala ve svém programovém prohlášení z července 2002.

4.2. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU KULTURY

4.2.1 Základní vývojové tendence

4.2.1.1 Právní úprava kultury v ČR

Po roce 1989 došlo ve velké míře ke zrušení řady speciálních zákonů, které upravovaly činnosti v oblasti kultury, v menší míře k jejich novelizacím. Druhou stránkou tohoto procesu bylo přijetí zákonů nových. Nově byly přijaty zákony pro oblast činnosti muzeí umění a galerií, č. 122/2000 Sb., zákon ze dne 7. dubna 2000 o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, pro oblast knihoven č. 257/2001 Sb., zákon ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), zákony o státních fondech v oblasti kultury č. 239/1992 Sb., zákon České národní rady ze dne 14. dubna 1992 o Státním fondu kultury České republiky 241/1992 Sb., zákon České národní rady ze dne 14. dubna 1992 o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie, zákony o vydávání periodického tisku č. 37/1995 Sb, zákon ze dne 8. února 1995 o neperiodických publikacích zákon č. 46/2000 Sb., zákon ze dne 22. února 2000 o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), autorský zákon č. 121/2000 Sb., zákon ze dne 7. dubna 2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), dále zákony v oblasti

audiovize zákon č. 231/2001 Sb., zákon ze dne 17. května 2001 provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v oblasti ochrany kulturního dědictví byl sice přijat regulující prodej a vývoz předmětů kulturní povahy č. 71/1994 Sb., zákon ze dne 23. března 1994 o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ale zákon, který je klíčový pro ochranu kulturních památek č. 20/1987 Sb., zákon České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči, byl pouze několikrát novelizován a upravován v souvislosti s reformou veřejné správy. Dnešní podoba tohoto zákona je v podstatě nevyhovující. Mimo tyto speciální zákony vznikla celá řada zákonů obecnějších, které upravily právo občanů na svobodné shromažďování a na realizaci podnikatelských aktivit, a tak umožnily různým subjektům vyvíjet činnosti i v oblasti kultury č. 83/1990 Sb., ze dne 27. března 1990 o sdružování občanů, ř. 248/1995 Sb. zákon ze dne 28. září 1995 o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, 513/1991 Sb., zákon ze dne 5. listopadu 1991 Obchodní zákoník.

Činnosti v oblasti kultury potom také v neposlední řadě ovlivňují i zákony související s reformou veřejné správy (především č. 129/2000 Sb., zákon ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení) č. 147/2000 Sb., zákon ze dne 16. května 2000 o okresních úřadech 157/2000 Sb., zákon ze dne 18. května 2000 o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky do majetku krajů, č. 290/2002 Sb., zákon ze dne 13. června 2002 o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení..., 147/2000 Sb. a zákony obecně upravující způsob výkonu státní správy č. 71/1967 Sb., zákon ze dne 29. června 1967 o správním řízení (správní řád a 200/1990 Sb., zákon České národní rady ze dne 17. května 1990 o přestupcích).

Ochranná pásma kolem nemovitých kulturních památek, nemovitých národních kulturních památek a jejich prostředí, památkových rezervací a památkových zón nebo jejich prostředí byla vymezována rozhodnutími okresních úřadů, od 1.1.2003 je vymezuje obecní úřad obce s rozšířenou působností.

V oblasti památkové péče dále přijala Česká republika řadu mezinárodních smluv, zejména je vázána Úmluvou na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k ní č. 94/1958 Sb, Úmluvou o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví č. 159/1991 Sb., Úmluvou o ochraně architektonického dědictví č.73/2000 Sb (Sbírky mezinárodních smluv, tzv. Granadská úmluva) a Úmluvou o ochraně archeologického dědictví Evropy, č.99/2000 Sbírky mezinárodních smluv, tzv. Maltská úmluva..

Předmětem analýzy na území města bude rozbor činnosti různých subjektů, které působí na tomto území, včetně organizací zřizovaných městem pro oblast kultury. Bude sledována kvantitativní (t.j především druh a počet jednotlivých subjektů, typ vyvíjené činnosti, její četnost,objem vynaložených finančních prostředků, druhy finančních zdrojů, počet návštěvníků jednotlivých akcí) i kvalitativní stránka jejich činnosti, jako např. obsahová náplň jednotlivých aktivit,jejich přínos pro město,efektivita jejich realizace, odezva uskutečňovaných aktivit atd.

4.2.1.1.1 Definování veličin a ukazatelů použitých pro analýzu, zdroje informací

Protože k některým z užívaných termínů v textu tohoto materiálu se může pojit různý význam, jsou tyto pojmy v následujících řádcích přesně vymezeny :

Statutární město je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu.

Kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodáří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.

Příspěvková organizace je organizace zřízená samosprávným celkem pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu

Obecně prospěšná společnost je právnickou osobou, která je založena podle zákona 248/14995 Sb., poskytuje veřejnosti obecně prospěšné služby za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek a její hospodářský výsledek (zisk) nesmí být použit ve prospěch zakladatelů, členů jejich orgánů nebo zaměstnanců a musí být použit na poskytování obecně prospěšných služeb, pro které byla obecně prospěšná společnost založena.

Občanské sdružení (spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby a jiná občanská sdružení) jsou právnické osoby vzniklé za účelem výkonu práva občanů svobodně se sdružovat, které je obsaženo v zákoně č. 83/1990 Sb. (o sdružování občanů). Do jejich postavení a činnosti mohou státní orgány zasahovat jen v mezích zákona.

Nadace nebo nadační fond jsou účelová sdružení majetku zřízená a vzniklá podle zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích, pro dosahování obecně prospěšných cílů. Obecně prospěšným cílem je zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu. Nadace nebo nadační fond je právnickou osobou.

Družstvo je společenstvím neuzavřeného počtu osob založeným za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních anebo jiných potřeb svých členů.

Společnost s ručením omezeným je právní forma obchodní společnosti (Obchodní společnost je právnickou osobou založenou za účelem podnikání), jejíž základní kapitál je tvořen vklady společníků a jejíž společníci ručí za závazky společnosti, dokud nebylo zapsáno splacení vkladů do obchodního rejstříku. Společnost s ručením omezeným nemusí být založena výhradně za obchodním účelem, ale i za jiným, pokud to zvláštní zákon nezakazuje.

Místní kultura chápána jako souhrn činností subjektů, které jsou spjaty s určitým územím působících v oblasti kultury, a které jsou určeny populací žijící na tomto území.

Divadlo je organizace produkující divadelní a taneční představení ve scénách a prostorách, které jsou v její správě nebo vlastnictví.

Divadlo stagionového typu je organizace, která nutně neprodukuje divadelní a taneční představení, ale která je na scénách a prostorách, jež jsou pod jejich správou, uvádějí.

Divadelní seskupení produkuje divadelní a taneční představení, ale nedisponuje žádným vlastním nebo dlouhodobě spravovaným či pronajatým prostorem.

Muzeum získává, shromažďuje, trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává přírodniny a lidské výtvořy, umožňuje jejich veřejné užívání, zkoumá prostředí, z něhož jsou tyto přírodniny nebo lidské výtvořy získávány, a poskytuje služby výchovné a vzdělávací pro studijní a vědecké účely.

Galerie je muzeum specializované na sbírky výtvarného umění.

Výstavní galerie nezískává a nevlastní sbírky, pořádá výstavy výtvarného umění.

Prodejní galerie nezískává a nevlastní sbírky, vystavuje výtvarná díla za účelem prodeje.

Knihovna je zařízení, v němž jsou způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu poskytovány veřejné knihovnické a informační služby vymezené zákonem č. 257/2001 Sb., knihovní zákon, a které je zapsáno v evidenci knihoven.

Základní knihovna je knihovnou s univerzálním knihovním fondem nebo specializovaným knihovním fondem. Základní knihovny jsou zřízené příslušným orgánem obce. Základní knihovna je součástí systému knihoven vykonávající informační, kulturní a vzdělávací činnosti.

Kulturní památky – nemovitě a movité věci, případně jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, nebo které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem a které prohlásí za kulturní památku Ministerstvo kultury ČR.

Národní kulturní památky – kulturní památky tvořící nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa, které prohlašuje nařízením vláda ČR.

Památky zapsané do Seznamu světového dědictví UNESCO – nejvýznamnější statky kulturního dědictví, které mají výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy, nejhodnotnější památky navrhované členskými státy schvaluje Mezivládní výbor pro ochranu světového kulturního a přírodního dědictví, nazývaný Výbor pro světové dědictví, který byl ustaven v rámci UNESCO

Památky místního významu – věci, které nebyly prohlášeny kulturní památkou a které jsou dokladem kulturního dědictví a tvůrčího potenciálu místního společenství.

Památkové rezervace – území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek popř. archeologických nálezů, prohlašuje se nařízením vlády ČR.

Památkové zóny – území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, prohlašuje vyhláškou Ministerstvo kultury ČR.

Ochranná pásma nemovitých kulturních památek, nemovitých národních kulturních památek, památkových rezervací a zón – území vymezené k ochraně památky, památkové rezervace nebo zóny nebo jejího prostředí rozhodnutím Okresního úřadu, od 1.1.2003 obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

4.2.1.1.2 Právní formy vybraných kulturních organizací, způsob financování místní kultury

Největší podíl na kulturním dění ve městě mají příspěvkové organizace, dále občanská sdružení a nakonec soukromý sektor (agentury, ale především soukromé galerie, knihkupectví, vydavatelství). Na pořádání kulturních akcí se v některých případech podílí přímo samotné město (např. různé typy kulturních akcí v návaznosti na sváteční období roku).

Na organizaci i vzdělávání v oblasti kultury se dále podílejí i některé příspěvkové organizace, které působí mimo resort kultury, jedná se především o síť základních škol umění a domů dětí a mládeže.

Provoz příspěvkových organizací je z velké části hrazen z příspěvku zřizovatele, to je z veřejných prostředků, vlastní příjmy organizací (z vlastní činnosti, příjmy sponzorů z privátních prostředků) nejsou nijak výrazné.

Činnost občanských sdružení a příspěvkových organizací je také hrazena z vlastních příjmů těchto sdružení (příspěvky, jiné doplňkové činnosti, např. pronájmy, prodej, jiné služby) a také z veřejných prostředků, především formou grantů a dotací, které jsou vypisovány jednotlivými samosprávnými subjekty (města, kraj), Ministerstvem kultury ČR a případně i jinými subjekty.

Náklady spojené s údržbou a obnovou kulturních zařízení, památek a památkově chráněných území nesou vlastníci těchto objektů, město. Z malé části se především v rámci jednotlivých programů Ministerstva kultury ČR přispívá na údržbu těchto památek Ministerstvo kultury ČR a současně může na jejich údržbu přispívat kraj.

4.2.2 Popis vývojových trendů

Dění po roce 1989 přineslo pro kulturu mnohé změny. Na jedné straně se otevřel nový svobodný prostor pro podnikání v kultuře, pro nové proudy dosud utlumené, na druhé straně se dosavadní struktura místní kultury musela vyrovnat s tlaky nejrůznějšího druhu.

Výrazně se začal uplatňovat privátní podnikatelský a občanský sektor, vyvíjející svou činnost na poli kultury. V řadě měst vznikly agentury, dovážející nové typy pořadů a organizující kulturní dění ve městech.

Velmi podstatně přispívají k dění nově vzniklá občanská sdružení, která založila tradice hudebních festivalů a divadelních přehlídek .

Došlo k výrazným změnám ve zřizovatelských funkcích ve vztahu k řadě kulturních organizací.

Postupně byla uskutečněna transformace veřejného knihovnictví. Změnila se struktura kulturních zařízení, zůstalo zachováno MKS, byť se muselo přizpůsobit nové ekonomické situaci.

Pokud zevšeobecníme analyzované údaje, můžeme konstatovat, že v oblasti kultury se po roce 1989 projevují především následující trendy :

- a) Svoboda tvůrčí činnosti v oblasti kultury a svoboda prezentování jejích výsledků se staly základním principem v oblasti kultury (tato základní lidská práva mohou být omezena pouze formou zákonů)

- b) Zvýšení počtu subjektů působících v oblasti kultury, především nárůstem podnikatelských subjektů (oblast knižní kultury, prodejních galerií) a nestátních neziskových organizací
- c) Diferenciace kulturního života (zvýšení různorodosti kulturní nabídky, posílení významu tzv. „menšinových žánrů“)
- d) Záměrné zmenšování úlohy státu v oblasti kultury (redukce zřizovatelské funkce, snižování finančních prostředků vynakládaných na kulturu, menší snaha i možnosti ovlivňování kulturních procesů, legislativní opatření)
- e) Zvyšování úlohy obcí a krajů v oblasti kultury (převod zřizovatelských funkcí ke kulturním zařízením, možnost podporovat kulturní aktivity a obnovu památkových objektů se znalostí místních podmínek, legislativní opatření)
- f) Zvyšování počtu památkově chráněných objektů
- g) Nárůst zájmů obcí o kulturní tradice a kulturní dědictví včetně zájmu vlastnit památkově významné objekty
- h) Růst ekonomické bariéry rozvoje kultury (nedostatek finančních prostředků na různých úrovních se stává limitujícím faktorem pro rozvoj a uskutečňování kulturních aktivit i péče o památkový fond)
- ch) Zvyšující se komercializace kultury (nedostatek finančních prostředků ovlivňuje kulturní nabídku tak, aby se stala přijatelnou pro největší množství zájemců)
- i) Zvýraznění funkčních a ekonomických aspektů při obnově a využití památek (jen v málo případech jsou dané objekty opravovány pro svou vlastní památkovou hodnotu, obvykle zde převažuje hledisko jejich ekonomického využití)

Působení žádné z uvedených tendencí není jednoznačné, může se projevit, zvláště potom ve vzájemné kombinaci s jinými trendy, jak v pozitivním tak v negativním směru.

Např. princip svobody tvůrčí činnosti a svobody prezentování jejích výsledků zůstane i nadále konstantním principem v oblasti kultury a je základním předpokladem rozvoje celé společnosti. Na jedné straně vede k zajištění kulturní dynamiky a vytvoření konkurenčního prostředí v oblasti kultury, na straně druhé umožňuje prezentovat i velmi špatné nebo pokleslé kulturní výtvoř. Tato skutečnost se již dnes v kombinaci s působením ekonomických bariér a trendem komercializace kultury stává vážným problémem. Základním problémem je tedy potom správné vyhodnocení všech jejich možných dopadů a nalezení mechanismů, které mohou usměrňovat jejich působení.

4.2.3 Kompetenční vymezení

Právní ustanovení zakládají v rovině samosprávné činnosti v podstatě rovnocenné, partnerské postavení obcí, měst, kraje a jejich organizací v oblasti kultury. Tyto vztahy potom v některých případech upravují ustanovení speciálních zákonů v oblasti kultury.

Kompetence kraje a jednotlivých měst a obcí v přenesené působnosti je vymezena jednotlivými speciálními zákony.

V oblasti kultury kraj dohlíží nad dodržováním zákona o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, č. 273/1993 Sb., zákon o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, ve znění pozdějších předpisů, působí jako odvolací místo proti rozhodnutí prvoinstančních orgánů o přestupcích na úseku kultury, č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů), vede správní řízení o správních deliktech na úseku neperiodických publikací, č. 37/1995 Sb., zákon

o neperiodických publikacích, ve znění pozdějších předpisů a na úseku periodických publika, č. 46/2000 Sb., zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku..

Obecní úřady realizují v přenesené působnosti přestupková řízení za přestupky spáchané na úseku kultury, č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích a dále vykonávají státní správu na základě příslušných ustanovení, č. 273/1993 Sb., zákon o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, ve znění pozdějších předpisů).

Do výkonu samosprávné činnosti vůbec a tedy i v oblasti kultury mohou zasahovat státní orgány jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který stanoví zákon. V oblasti kultury se především jedná o příslušná ustanovení, č. 257/2000 Sb., zákon o knihovnách a č. 122/2000 Sb., zákon o sbírkách, které stanovují povinnost Ministerstvu kultury kontrolovat dodržování těchto zákonů ve všech druzích knihoven a muzeí, tedy i u organizací zřizovaných samosprávnými subjekty.

Státní orgány (ministerstva, vláda) mohou dále uplatňovat své kompetence na území kraje v rámci výkonu státní správy v oblasti kultury např. při registraci periodického tisku, udělování licencí k rozhlasovému či televiznímu vysílání či v oblasti památkové péče (především prohlašování kulturních památek, památkových rezervací a zón, udělování souhlasu s přemístěním nemovitých kulturních památek atd.) .

4.2.4 Vyhodnocení účinnosti stávajícího stavu – programů a zásahů veřejného sektoru

Legislativní a ekonomické nástroje

Stávající právní systém vymezuje chování fyzických i právnických osob v jednotlivých oblastech kultury. Lze jej analyzovat ze dvou hledisek, to znamená, do jaké míry chrání kulturní hodnoty a do jaké míry vytváří prostor pro rozvoj kultury.

Ochrana kulturních hodnot především v oblasti ochrany hmotného kulturního dědictví (především oblast památkové péče, oblast sbírek, oblast knižního fondu) a ochrana práv tvůrců kulturních hodnot (oblast autorského zákona) se neobejdou bez restriktivních momentů ve vztahu k různým subjektům. Nejvýrazněji se tato skutečnost projevuje v oblasti památkové péče. Stávající platná právní úprava chrání sice poměrně dobře i v dnešní podobě památkově chráněné objekty, ale vzhledem k době svého vzniku (zákon č. 20/1987 Sb.), je již poněkud zastaralá a především platným právním normám chybí návaznost na celou řadu jiných právních předpisů věcně souvisejících s oblastí památkové péče (např. stavební zákon). Relativně uspokojivou úroveň právní ochrany kulturního dědictví můžeme konstatovat i ve vztahu k dalším oblastem (muzea, galerie, knihovny, vývoz kulturních hodnot).

I když v některých dílčích se lze ve speciálních zákonech setkat s ustanoveními, která podvazují realizaci kulturních aktivit (např. oblast autorských práv), či neumožňují podpořit některé žádoucí aktivity (např. omezená možnost pozitivně motivovat vlastníky objektů, které se nacházejí v památkově chráněných územích, ale nejsou současně kulturními památkami), je nutno obecně v návaznosti na proběhlé právní úpravy po roce 1989 konstatovat, že v řadě speciálních zákonů zaměřených na kulturu jsou obsažena ustanovení přispívající k rozvoji jejich jednotlivých oblastí, došlo např. k zjednodušení administrativních povinností při vydávání periodických a neperiodických publikací, pořádání kulturních akcí, některé zákony

obsahují prvky vedoucí ke zkvalitnění realizovaných aktivit (knihovní zákon, zákon o ochraně sbírek muzejní povahy) atd..

Za ne zcela uspokojivé lze naopak z hlediska tvorby podmínek pro rozvoj kultury označit právní úpravu v některých jiných oblastech (především oblast daňovou), které do určité míry omezují možnost výraznějšího toku finančních prostředků ze soukromé sféry do oblasti kultury.

Některé zákony umožňují finanční podporu různých kulturních aktivit z veřejných prostředků (např. zákon o památkové péči, zákon o knihovnách, zákon o sbírkách muzejní povahy, zákony o státních fondech v oblasti kultury a kinematografie, zákon o obcích, zákon o krajích atd.). Jedná se o výrazný prvek pozitivní motivace, ale limitujícím faktorem je omezené množství finančních prostředků.

Finanční příspěvky na podporu kulturních aktivit poskytuje v současné době několik základních typů subjektů :

a) **Samosprávné subjekty** (města a obce a kraje), kterým umožňuje zákon o obcích a zákon o krajích poskytování dotací občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným právnickým a fyzickým osobám působícím na území kraje v oblasti kultury

b) **Státní fond kultury** (vzniklý zákonem č. 239/1992 Sb.o Státním fondu kultury České republiky), který poskytuje podle tohoto zákona prostředky na konkrétní kulturní projekty, a to na podporu vzniku, realizaci a uvádění umělecky hodnotných děl, ediční počiny v oblasti neperiodických i periodických publikací, získávání, obnovu a udržování kulturních památek a sbírkových předmětů, výstavní a přednáškovou činnost, propagaci české kultury v zahraničí, pořádání kulturních festivalů, přehlídek a obdobných kulturních akcí, podporu kulturních projektů sloužících k uchování a rozvíjení kultury národnostních menšin v České republice, podporu vysoce hodnotných neprofesionálních uměleckých aktivit, ochranu, údržbu a doplňování knihovního fondu. Prostředky Fondu se poskytují jako účelové dotace, půjčky nebo návratné finanční výpomoci. Fond je právníkou osobou a je spravován Ministerstvem kultury ČR.

c) **Státní fond České republiky** pro podporu a rozvoj české kinematografie (vzniklý zákonem č. 241/1992 Sb.). Prostředky Fondu se poskytují jako účelové dotace, půjčky nebo návratné finanční výpomoci. Fond spravuje Ministerstvo kultury ČR.

d) **Granty a programy Ministerstva kultury ČR.** Ministerstvo kultury ČR vypisuje každoročně granty v různých oblastech kultury profesionální divadlo, literatura, profesionální výtvarné umění, profesionální hudba, kulturní spolupráce se zahraničím, audiovizie a masmédiá, knihovny, veřejné informační služby knihoven, muzea a galerie, regionální a národnostní kultura, integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví. V oblasti památkové péče vypisuje 5 základních programů.

e) **Nadace**, podle adresáře nadací v České republice je v ČR evidováno 96 nadací pro pořádání kulturních akcí. Kulturní aktivity podporuje např. Nadace Český hudební fond, nadace Bohuslava Martinů, nadace Leoše Janáčka. Mimo to je možné se ucházet i o příspěvky ze zahraničních nadací, např. The Soros Foundation – Open Fund Society či Česko-německý fond budoucnosti.

f) **Zdroje Evropské unie**, pro oblast kultury se jedná především o program Culture 2000, program financovaný ze zdrojů EU a je určen na rozvoj kreativity a poznávání kultury evropských zemí především v oblasti literatury, hudby, výtvarné činnosti a kulturního dědictví. Jde o podporu spolupráce mezi kreativními umělci, odborníky, soukromými či veřejnými podporovateli, kulturními organizacemi ve společenských státech EU a v dalších přidružených zemích.

4.2.5 Analýza

Silné stránky

- a) Živá kulturní tradice včetně snahy udržovat tradice lidového umění a pořádání pravidelně se opakujících kulturních akcí (např. festivaly a cyklicky se opakující akce postupového typu)
- b) Existence přirozených kulturních center
- c) Síť knihoven - centralizace
- d) Různorodost subjektů působících v oblasti kultury, včetně různých forem občanských sdružení (např. spolky, amatérské soubory atd.) a podnikatelských subjektů
- e) Nadregionální význam některých pořádaných kulturních akcí
- f) Propojenost a koordinace činnosti organizací s různými zřizovateli v oblasti muzejnictví a knihovnictví
- g) Veřejná přístupnost památek

Slabé stránky

- a) Zmenšení finančních toků do kultury v souvislosti s reformou veřejné správy.
- b) Menší počet kulturních zařízení v okrajových částech města
- c) Špatný stavebně technický stav řady kulturních zařízení včetně jejich vybavení
- d) Nepropojenost a nekoordinace činnosti subjektů a jimi zřizovaných organizací působících v oblasti místní kultury (s výjimkou oblasti knihovnictví a muzejnictví), včetně malého stupně partnerské spolupráce jednotlivých subjektů na společných projektech
- e) Absence významnější tradice soukromého sponzorství v oblasti kultury
- f) Neúplné, nepřesné či neexistující údaje a statistiky týkající se činností v oblasti kultury, včetně ekonomických aspektů kulturních aktivit
- g) Neuspokojivý stavebně-technický stav některých kulturních památek
- h) Nekoordinovanost spolupráce subjektů při propagaci kultury ve městě
- ch) Chybějící naváděcí a informační systém k jednotlivým kulturním aktivitám

Příležitosti

- a) Obohacení nabídky kulturních příležitostí a péče o kulturní dědictví prostřednictvím sítě kulturních zařízení
- b) Podíl na tvorbě podmínek pro rozvoj kultury prostřednictvím činností kulturních organizací ve městě
- c) Různé formy tvorby podmínek pro rozvoj kultury

Ohrožení

- a) Omezenost finančních prostředků subjektů podílejících se na realizaci kulturních aktivit
- b) Nedocení významu kultury pro život jednotlivce a společnosti (pocit „zbytnosti“ kultury)
- c) Ekonomické faktory limitující činnosti lidí ve volném čase